

Innsendar greinir

ÖSINGIN MISEYDNADIST

Tjóðveldishetjurnar royndu at ósa okkum upp til eina nýggja ørvitsstreyku móti lögtinginum, men tibeitir hava flest allir fiskimenn nú skilt, at einasta mál og mið Erlends er at nýta okkum fiskimenn sum amboð í sínum löysingar rumbul politikki.

Vit fiskimenn krevja okkara rætt, men vit vilja sanniliga eisini gera okkara skyldu til gangs fyri Føroya land og fólk. Vit vita, hvørjir ið av sonnum vilja okkum væl, og hvør og hvørjir, sum spekulera í ósing og rumbli og einki leggja í, um okkara konur og børn og vit sjálvir eru svangir og kaldir, bara teir eru mettir og heitir.

Burtur við rumbli og humbukki og burtur við øllum teim, sum vilja niðurbróta og ósa. Vit liva ikki av at fylgja í spor teirra, sum einki hugsa um úttan at ósa fólk upp.

Ljott frættist frá ósingum víða um heimin, og tíverri at tað smíttar eisini higar í okkara friðaligu oyggjar.

Føroyar mitt land, o, havborgin friða. Fyri teg vilja vit fiskimenn liva og stríða.

Fiskimaður.

UTTANBYGGJAJØRÐ

Nú er tað moderna at sjagga um uttanbyggjajørð. Teir siga, at hon er ring fyri jarðabrúkið. Men eg haldi, at hon er góð fyri tann jarðaleysa mannin.

Eg havi biðið nógvar óðalsmenn, sum sita á sinari jørð, selt mær eitt grundstykki at byggja á; men tað hevur bara verið nei og aftur nei.

Men fær til uttanbyggjamenninar og bið teir. Tá er altíð ja beinan vegin, um ikki óll grundstykki eru seld framman undan.

Bið ein eigara, sum situr á sinari jørð, um ein teg at velja eplir á. Tá verður sum oftast eisini nei.

Men fær og bið ein uttanbyggjamann, hann svarar næstan altíð ja, viss uppstárin vil jatta tað.

A sama hátt er tað at biða um graslendi og torv. Uttanbyggjamaðurin er altíð lagaligur; men eigarin, ið býr á sinari jørð, er aloftast tverur og ólagaligur at biða.

Fyri teir jarðaleysu er uttanbyggjajørðin til nógvar stórra gagn enn óðalsjörðin.

I teimum stórru byggunum er nóg ov lítil uttanbyggjajørð. Betur fyri teir jarðaleysu, um nógvar jarðeigarar høvdu flutt burtur. Tá hevði vitad væl við hjá teimum, ið ónga jørð eiga. Ti er óngatíð ov nógva uttanbyggjajørð i teimum stórru byggunum.

Jarðaleysur.

Bíligt bað

Tórshavnar kommuna hevur fingið í lag eina skipan við Skodsborg-Baðið, hvareftir borgararnir kunnu fáa bíligt bað (sí lýsing í blaðnum), menn týsdag og hósdag og kvinnur mikudag.

Ítrótturin

So smátt eru ítróttarfeløgini farin at gera um seg. Hondbóltfeløgini hava leikað fyrstu dystirnar, hóast tað ikki kann sigast at vera tíðin enn.

Hondbóltgentur úr Fuglafirði leikaðu á Strondum seinast sunnudag og úr Havn vóru 4 lið hjá KYNDLI og leikaði í Vestmanna sunnudagin. Úrslitini góðu sigur til Vestmanna I kvinnulið tá undantikið, har javnleikur varð 4-4. I mannslið gav 15-10, II 14-7, II kvinnulið 5-0, so hetta varð stórusigur til Vestmenn-ingar. Hetta vóru tó bert vinardystir.

Kyndil lá nokk so frammaliga í fjør í leikunum, men enn er so lítið útlitið, so ikki er so lætt at siga hvussu styrksmunurin er enn, men tá vit eftir at doma í fjør sóu hesi feløg vóru sera jøvni í fjør, kemur tað heldur dátt við, at Kyndil nú liggur so langt niðanfryi.

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREYT

TÓRSHAVN

AVRIKAR ALT PRENTINGARARBEIÐI

TELF. 1820

SJÓNLEIKARHÚSIÐ

Telefon 1231

Sjónleikurin

Lítli Todd

verður sýndur í Havn í kvøld kl. 8. **fyrir seinastu ferð**

Atgongumerki á 5 kr. fáast í dag kl. 12-1 í Sjónleikarhúsunum tlf. 1231 og við inngongdina frá kl. 7. s. p.

Meira peiningur til barnahjálp

Stýrið fyri alheims-barnahjálpar grunnin UNICEF hevur havt fund í Geneve. Í stýrinum eru umboðsmenn úr 30 ymsum londum.

Skúlaundirvísing fyri børn og upp keran av heilsu-starvsfólki eru tvey arbeiðsøkir, ið grunnurin noyðist at taka sær meiri av, segði aðalstjórnin, Maurice Pate, sum visti til, at eftir sum fleiri og fleiri børn verða borin í heim, veksur eisini arbeiði hjá UNICEF. Í árunum 1960 kann roknað verða við, at tað í heiminum koma at verða 1.075.000.000 børn undir 15 ár. 545 av hesum børnum finnst í landaokjum, har grunnurin veitir hjálp. Fyri nærmastu árin meta teir, at barnatalið vil verða ókt við 2½ pst. árliga í hesum somu okjum. Har aftrat kemur, at 60 av hesum 545 milliónum børnum bógva í londum, har meðalársinntøkan hjá íbúgvárunum er undir 100 dollars — ella einans stívar 700 krónur.

50 milliónir børn fáa í dag hjálpi frá UNICEF. Meðalútreiðslurnar uppá fólkid um árið er 23 amerikanskars cents. Sjálvt um hesin pen-

ingur sum svarar til um kr. 1,60 í okkara peningi — einans er lítill, eru inntøkur barnahjálpargrunnins ikki stórr, enn klárt og gjølla kann verða roknað út, at arbeiðsveningurin um bert fá ár minni enn so verður nóg mikil til at avrika tað hjálpararbeiði ið tá krevst — eins litið og hesin peningur í dag er nóg stórusur til at avrika alt tað arbeiði, ið veruliga er neyðugt at gera børnunum til bata.

Eitur og sjálmorð

Meira enn helvtin av øllum sjálmorðum verða framdið við eitur av onkrum slag — og kvinnur eru meiri enn menn vanar at nýta eitur at gera enda á sær, sigur frágreiðing frá heimshelstovninum WHO, ið hevur gjørt kanningar í 15 londum. Húsarhalds-gass er frammaliga sum deyðsøk, bæði tá ið vanlukkur henda, og tá ið fólk royna sjálmorð. Sovpillarar og alkohol eru onnur evni, sum nýtt verða til sjálmorðsroyndir.

Hegstu eitur-deyðstolnini (sjálmorð, ólukkan og morð) millum tey 15 lond, hevur Danmark, har meðal talið uppá fólkid í tíðarskeiðinum 1954-55 vóru 182,5 fyri menn og 130 fyri kvinnur. Hareftir kom Japan við tølunum 157,8 fyri mannfólk og 94 fyri kvinnur. Ongland við 104,9 og 93, Skotland við 100,6 og 87,5 og Svveiz við 80 og 58,9. — Lægstu deyðstolnini hevur Italia, 20,4 og 16,4. Svøríki 73,2 og 41,5 og Noregi 41,9 og 13,9.

Kolaframleiðslan fallandi

Kolaframleiðslan í Europu var fallandi í árunum 1958. Eftir fyrilistum frá figgarnevndini fyri Europu, ECE, var óll framleiðslan (Sovjet undantikið) 616 milliónir tons — tað er 6 mill. tons ella 1 pst. minni enn árið fyri.

Afturimóti er óðrvisi við goymslunum av óseldum kóli.

Við ársbyrjan í 1958 vóru kola-goymslurnar í Vestureuropu 16 mill. óseld tons — móti 45 mill. í december.

Storsta framleiðslu-fallið hevur verið í Belgíu — har minkaði framleiðslan við 2,1 mill. tons sammet

við árið fyri — og í Onglandi (7,8 mill. tons). Českoslovakia hevur afturfyrir vaksandi framleiðslutól (framgongd við 1,4 mill. tons) og Franka fyri Polland (1 mill. tons) og Spana ríki (0,9 mill. tons). Framleiðslutólini í Sovjet vísa óking fyrir kol og brúkol undir einum við 7 prosentum — ella í reinum tølum 33 milliónir tons. Sovjet hevur sostatt rokk- ið eina total-framleiðslu við umleið 500 milliónum tons.

ST-serfrøðingur á ferð

Norski kemiski serfrøðingurin Kåre Stokland er komin til høvuðsstaðin í Iran, Teheran, har hann í 1 ár skal vera tekniskur ráðgevari hjá íransku stjórnini viðvíkjandi kannning — analysing — av metal- og minarelevni. Eisini skal hann leggja myndugleikum har lag á við at seta á stovn visindarlígar kanningstovur av ymsum slag. Ferð Stoklands er lið í tekniska hjálparatlan Sameindu Tjóða.

Eisini á mongum øðrum okjum roynir ST at veita londum hjálpi, við at lata serfrøðingar vitja. Kanska einabelst í Afríku er tilíkt stórhjálpararbeiði farið fram í seinna árunum.

Nú um dagarnar fór ST serfrøðingur úr Ísrael, Benjamin Gil, til nýggja afrikanska statin Ghana, har hann skal verða myndugleikum til hjálpar við at leggja til rættis fyrstu fólkatejingina, síðani landið gjordist sjálvstøðugt (Ghana var fram til 1957 eingilskt lýðveldi, kolóni, nevnt Gold Coast). Fólkatejingin í Ghana skal fara fram í februar næsta ár, og verður hon partur av alheimstelingini, ið atlað er at verða í árunum 1960.

Serfrøðingar hjá alheimshelstovninum WHO siga frá, at tuberkulárnir vinna fram í eystara Meðalhavsokinum, har sjúkan ikki fyrr hevur verið. Serfrøðingar meta, at tuberkuladeyðstalið er 200 uppá hvørji 100.000 fólk um hesar leiðir, sammett við einans 5-6 í nógvum europeiskum londum. Álvassligur vandi er sostatt fyri fólkahelsumi í mongum Meðalhavslondum.

Sápublòðrur fólka-flokksins

Á tingfundi segði K. Djurhuus, varaløgmaður, ein dagin, at ter 190 miljónir, ið talan er um at nýta í 3-4 tey fyrstu árin, eru deils frá statinum og deils frá Føroyum. Hetta púra einki nýtt. Vit siggia t. d., at jattað er eini kommunu kr. 40 tús. til havnabygging. Eingin nevnið nakad, at kommunan sjálf rindar t. d. kr. 10 tús. og lögtingið hini 30 tús. krónurnar — nei, alt belopið verður nevnt sum jattað av tinginum.

A sama hátt vita vit, at um vit byggja havnir, vegir, skip sjúkrahús og annað, so rindar staturin ikki óll 100 %. So harfyrir kann »Dagblaðið« spara sær ómakin at fortelja tilíkt. Men hvat skal blaðið so skriva um? Teir hava jú púra einki at fortelja fólk: tí 8 heil ár sótu teir í landstýrinum, og einki teir gjørd. Nú vakna teir við kaldan drem og siggia, at eisini í Føroyum er hugnaligt at liva — ella rettari sagt: her kann verða hugnaligt at liva, og her verður alt brátt í finasta lagi, bara javnaðarmenn fáa arbeiðsfríð á tingi og í landstýrinum nokur ár fram í tíðina. Ja, arbeið til óll røsk fólk, studningur til gomul og sjúk — javngóðan rætt fyri allar unglingar — teir fáteku eins og aðrar — at lera andans og handans verk og virki til gagns og uppbyggj- ingar fyri okkara fólk og land.

J. H. Danbjørg.